

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

דף ג.

א. דלא אשכחן שני בשבת דכתיב

בכלל¹ מצות זכירת השבת הנלמדת מן הפסוק (שמות כ פסוק ה) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ הוּא מַה שְּׁנֵאמַר בְּמִכִּילְתָּא (שם) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, לֹא תֵהֵא מוֹנֵה כְּדֶרֶךְ שֶׁהָאֲחֵרִים מוֹנִים, אֲלֵא תֵהֵא מוֹנֵה לְשֵׁם שַׁבַּת. וּפִירוּשָׁה, שֶׁהַגּוֹיִם מוֹנִין יָמֵי הַשְּׁבֻעָה לְשֵׁם הַיָּמִים עֲצֻמָּן, יִקְרְאוּ לְכָל יוֹם שֵׁם בְּפָנֵי עֲצֻמוֹ² וְלֹא מֵצִינָא שְׁנֵי בַתּוֹרָה שְׁמַתִּיחָם לַיָּמִים עֲצֻמָּם וְלִכְּן כְּשֶׁרוּצָה לְהַדְגִּישׁ וְלִהְזַכֵּיר הַשַּׁבָּת יוֹאמַר בְּמִפּוֹרֵשׁ "שְׁנֵי לְשַׁבַּת" או יוֹם זֶה זוּה לְשַׁבַּת³.

וְכֵן מַה שֶׁהַגּוֹיִם מוֹנִין עַל שְׁמוֹת הַמְּשֻׁרְתִּים, כְּנוֹצְרִים, או שְׁמוֹת אֲחֵרִים שִׁיקְרָאוּ לָהֶם, יִשְׂרָאֵל מוֹנִים כָּל הַיָּמִים לְשֵׁם שַׁבַּת, אֶחָד בַּשַּׁבַּת, שְׁנֵי בַּשַּׁבַּת⁴, כִּי זוּ מִן הַמְּצוּה שֶׁנִּצְטוּיָנוּ בּוֹ לִזְכֹּר תְּמִיד בְּכָל יוֹם⁵. וְזֶה פְּשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא.

וְלִכְךָ נִהְגוּ לִזְכֹּר לְפָנֵי אֲמִירַת שִׁיר שֶׁל יוֹם בְּכָל יוֹם הַיּוֹם כֶּךָ וְכֶךָ בַּשַּׁבַּת לְקִיָּים מְצוּה זוּ.

¹ רמב"ן עה"ת שמות כ ה

² כמו הערבים שמונין חד, תנין, תלתא. [תורה אור]

³ ועל פי זה מובנים דברי רמב"ן אלו שבטל תורה הקשה "צע"ק מזה ע"ד רמב"ן עה"ת בפ' יתרו עה"כ זכור את יום השבת לקדשו שכ' דמצוה למנות מנין הימים לשבת עצמו א' או שני בשבת יעו"ש דהא בכל כתבי הקודש לא אשכחן זה כמפורש הכא" דמה שאיתא הכה היינו שלומר שני סתם ייחשב שני בשבת זה לא אדחן ואדרבא להכי בעי' שיאמר בפירוש שני לשבת שיהיה ניכר שאינו שני סתם שבמקרא הכונה שני ללחודשים או לשנים

⁴ ומניית ימי השבוע הוא מהשבת שעברה כמש"כ רבינו הרמב"ן לעיל פי"ב פסוק ב' ויכמו שתהיה הזכירה ביום השבת במנותינו ממנו אחד בשבת ושני בשבת, כאשר אפרש [להלן כ ת], כך הזכירה ביציאת מצרים במנותינו החדש הראשון והחדש השני והשלישי לגאולתינו, שאין המנין הזה לשנה, שהרי תחלת שנותינו מתשרי, דכתיב [להלן לד כב] ויחג האסיף תקופת השנה, וכתיב [שם כג טז] בצאת השנה, אם כן כשנקרא לחדש ניסן ראשון ולתשרי שביעי, פתרונו ראשון לגאולה ושביעי אליה. וזה מעם ראשון הוא לכם, שאיננו ראשון בשנה, אבל הוא ראשון לכם, שנקרא לו לזכרון גאולתינו.

⁵ ומפני שהוא מופת ועדות על החדוש נצטוינו שזכור אותו בכל יום הוא שנאמר [שם כ] זכור את יום השבת וגו', וביאור הכתוב על דרך הפשט מה שאנו מזכירים ימי השבוע אחד בשבת ב' בשבת וכן כלן ואין אנו קורין את הימים בשם מיוחד לכל יום ויום כמו שעושים האומות ואנו עושים כך כדי שזכור יום השבת עם כל יום ויום וזהו פירוש זכור את יום השבת לקדשו. צוה בזכרון הזה שיהיה תדיר בכל יום ויום כענין יציאת מצרים שכתוב בו כלשון הזה [שם יג] זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים. והמצוה היא שזכור אותו בכל יום כי כן כתיב [דברים טז] למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך. [כד הקמה שבת].

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

כשכותב מכתב וכדומה טוב שיכתוב היום כך וכך בשבת ובעל ידי כך מקיים מצות עשה זו⁶.

⁶ עבד המלך שמות כ, ח